

Dodenherdenking 4 mei 2021

We hebben de mond vol van vrijheid, maar laten elkaar niet uitpraten.

We hebben de mond vol van respect, maar blijven elkaar beledigen.

We hebben de mond vol van rechten, maar vergeten wel de plichten.

76 jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog staan we tegenover elkaar en schreeuwen om het hardst. Alleen het eigen gelijk telt, zonder ook maar een moment te luisteren naar het andere geluid.

Zelden na de Tweede Wereldoorlog is het begrip vrijheid zo vaak misbruikt als nu. Om het vervolgens als een verkreukelde prop weg te spoelen in het open riool van de social media.

Waterkanonnen op het Museumplein, bedreigde journalisten op het Malieveld, dichtgetimmerde etalages in Maastricht; nu al – we zijn niet eens op de helft - gaat 2021 de boeken in als het jaar van de groeiende verdeeldheid. Of moet ik zeggen verscheurdheid?

Nooit weer, zeiden we toch in 1945; toen op 5 mei een einde kwam aan het bloedbad zoals de mensheid dat nog nooit had meegemaakt.

Tot op de dag van vandaag valt niet in woorden of getallen uit te drukken hoe groot het leed was. 55 miljoen doden, het is een getal dat ons bevattingsvermogen ver te boven gaat. Elke minuut kwamen 17 mensen om, oftewel 1 dode per drie-en-een-halve seconde.

Wat we nu, zoveel jaren later, wel begrijpen is hoe het begon. Namelijk met niet naar elkaar te luisteren, met door elkaar te schreeuwen, met elkaar te beledigen.

Het werd van kwaad tot erger.

Tegenwoordig herdenken we nog steeds de slachtoffers van het zinloze bloedvergieten.

Al is het lang geleden; het is terecht dat we er elk jaar bij stil staan. We herdenken eveneens de slachtoffers van alle andere oorlogen en vredesmissies elders in de wereld. Ook dat is terecht.

Laten we ons dan elke keer opnieuw er aan herinneren wat de oorzaak van die immense barbarij was. Namelijk de onverdraagzaamheid.

Leven in vrijheid betekent niet dat je zomaar kan doen en laten wat jezelf wil. Het betekent dat je rekening houdt met de ander en je elkaars verschillen accepteert.

Vrijheid verkrijgt je door je te binden aan fatsoen.

4 mei herinnert ons eraan dat miljoenen mensen het leven lieten voor onze vrijheid.

We zijn aan hun verplicht de vrijheid te beschermen en ongeschonden door te geven aan de nieuwe generaties.

We zijn aan hun verplicht om met elkaar in gesprek te blijven. Over wat ons bindt en wat ons deelt, over de grenzen van de vrije meningsuiting. Grenzen die niet in ge- en verboden moeten worden gezocht, maar in wederzijds respect.

In die geest moeten we blijven werken aan een harmonieus Nederland, zoals we dat geschonken hebben gekregen van zij die vielen in de oorlog en zij die het land erna weer opbouwden.

Een land dat zich het lot aantrekt van de onderdrukte en kwetsbare medemens.

In weerwil van de gebeurtenissen in de eerste maanden van het jaar is er nog tijd om het beeld van 2021 te draaien. Dat het toch niet het jaar van de onderlinge verdeeldheid is, maar van hernieuwde saamhorigheid. Zoals we vorig jaar saamhorig waren bij de uitbraak van de coronapandemie.

Bewaak de kerngedachte van 4 mei. Blijf geloven in tolerantie, in eendracht, in vrijheid.
En sluit jezelf niet op achter de tralies van angst en onvrede.

We herdenken.